

Codzienne sytuacje, w których oswoisz dziecko z pieniędzmi

Może czasem Ci się wydawać, że szumnie nazywana edukacja finansowa Twojego dziecka to wydarzenie wielkiej rangi, do którego trzeba wiele przygotowań. Może wynika to po prostu z braku pomysłów i, w Twoim mniemaniu, czasu. Albo choćby z faktu, że Twój rodzice nie przywiązywali wagi do wprowadzenia Cię w tajniki świata pieniędzy i powtarzasz ten model wychowawczy u siebie. Pewnikiem jest, że aby zwiększyć prawdopodobieństwo, że Twoje dziecko uniknie Twoich finansowych błędów i z pewnością siebie będzie skutecznie zarządzać posiadanym przez siebie kapitałem, od małego uświadamiaj mu reguły rządzące pieniędzmi. Pamiętaj, że nic nie zadziała skuteczniej niż przykład który dajesz. W zasadzie jest wyrocznią tego, jak będzie postępować Twoje dziecko.

Aby zacząć, zastanów się jakich postaw chcesz nauczyć swoje dziecko. W zależności od jego wieku dobieraj język i szczegóły informacji, które mu przekazujesz.

A o to kiedy i w jakich sytuacjach ma dziać się ta nauka, zadbaliśmy my. Okoliczności jest mnóstwo - zainspiruj się.

1. **Rozmowa** - okoliczności rozmowy mogą być wszelakie: dom, spacer, jazda samochodem, wakacje, zabawa itp.

- Pokaż dziecku fizycznie pieniądze, nominały w jakich występują.
- Uświadom, że mają różną wartość i różne rzeczy można za nie kupić.
- Porozmawiaj o określaniu wartości przedmiotów.
- Pobaw się w wirtualny (mniej lub bardziej) sklep. Z określeniem cen i prawdziwą gotówką. Możecie poćwiczyć liczenie,
- Wyłumacz czym jest potrzeba a czym zachcianka. Podaj przykłady z życia.

2. **Spacer**

- Wskaż sytuacje, w których ludzie pracują (np. kierowca, kasjerka, strażak).
- Wyłumacz, kim jest przedsiębiorca.
- Opowiedz o swojej pracy.
- Wyjaśnij, że pracując zarabiamy pieniądze; nie dostajemy ich za nic. Że trzeba włożyć wysiłek, poświęcenie, czas w ich zdobycie. Że aby zarabiać więcej trzeba więcej wysiłku albo innego podejścia, kreatywności.
- Uświadom, że realna zapłata jest niższa ze względu na podatki (wyjaśnij różnicę między kwotą brutto/ netto). Opowiedz, na co są przeznaczane podatki.

3. **W sklepie**

- Rób listę przed zakupami i kieruj się nią w trakcie, aby uniknąć niepotrzebnych wydatków i niczego nie zapomnieć.
- Pozwól dziecku przekazać pieniądze kasjerce i policzyć resztę. Weźcie paragon, przyda się do podsumowania wydatków.
- Angażuj w wybór produktów. Wyjaśnij czym się kierujesz wybierając ten, a nie inny produkt (cena, skład, pochodzenie, jakość, preferencje itp.). Porównuj produkty.
- Przygotuj się do większych zakupów. Sprawdź czy decydując się na zakup internetowy możesz zyskać.

- Na koniec zakupów wyjaśnij, które produkty są niezbędne, a które mogą okazać się zbędne. Pokażesz tym samym hierarchię wartości swoich zakupów. Tego, że nie kupujesz tylko tego na co masz ochotę. Uzmystów, że masz ograniczoną kwotę do wydania.
- Wykorzystaj bony rabatowe, kupony do zmniejszenia opłaty.
- Zaszczep w dziecku nawyk robienia przemyślanych zakupów.
- Podobne schematy możesz stosować w innych sytuacjach zakupowych: kupując bilet na dworcu kolejowym itp.

4. Zakupy internetowe

- Pokaż jak porównujesz produkty.
- Decyduj o stronach, które dziecko może przeglądać. Blokuj te niewłaściwe.
- Uświadom zagrożenia płynące z zakupów internetowych (nie podajemy informacji osobistych, adresu, numeru telefonu itp.)
- Zwróć uwagę, że przy próbie ściągnięcia gier czy dzwonek, możemy być narażeni na opłaty, których sobie nie uświadomiamy.
- Wytłumacz w jaki sposób płacisz za zakupy internetowe, jak działają płatności internetowe.
-

5. Włącz dziecko w planowanie domowego budżetu- nie ma lepszej finansowej szkoły

- Wyjaśnij dlaczego warto planować swój budżet. Wskaż, że wydając pieniądze bez planu, mogą się szybko skończyć.
- Pokaż jak dzielisz budżet na koszty, oszczędności i formę dzielenia się z innymi. Jest skończony.
- Wydajemy pieniądze na 'zachcianki'- po opłaceniu kosztów życia i odłożeniu oszczędności; a nie przy okazji jakichkolwiek zakupów.
- Zwróć uwagę na miesięczne koszty, jakie ponosicie jako rodzina. Przyglądajcie się tym kosztom, ewidencjonujcie je. Być może można je zmniejszyć?
- Oszczędzanie:
 - > zaznacz jak jest ważne, aby realizować swoje cele i marzenia
 - > nie na wszystko stać nas od razu; trzeba poczekać na realizację założonych celów/ zakupów
 - > systematyczność w odkładaniu stałych kwot gwarantem sukcesu
 - > opowiedz o możliwościach oszczędzania
 - > prosto wytłumacz czym jest procent składany (przyporównaj do śnieżnej kuli; podaj przykłady liczbowe)
- Wytłumacz, dlaczego pomagasz innym.
- Nie ukrywaj przed dzieckiem spraw dotyczących Waszego budżetu. Na ile możesz, wdrażaj je w tę tematykę.

6. Bankomat

- Wytłumacz do czego służy. Jaką drogę pokonują pieniądze, by można było je wypłacić. Wyjaśnij, że są skończone; jest ich dokładnie tyle ile znajduje się na Twoim koncie.
- Pozwól dziecku zaobserwować/ współuczestniczyć w procesie wypłaty pieniędzy z bankomatu.

7. Bank

- Odwiedźcie razem bank. Wytłumacz do czego służy. Czym jest rachunek, polisa, kredyt.
- Opowiedz o zaletach, ale i kosztach wynikających z produktów finansowych.
- Załóż dziecku rachunek oszczędnościowy. Pokaż jak wpłacasz pieniądze na to konto, sprawdzajcie jak systematycznie wzrasta saldo.
- Wyjaśnij czym są karta płatnicza i kredytowa. Omówcie jakie są wady i zalety stosowania obu kart.
- Stosuj zasadę comiesięcznego spłacenia karty kredytowej. Wyjaśnij dlaczego.
- Uświadom, że jeśli kupujesz coś, na co Cię nie stać, to się zadłużasz i będziesz musiał oddać więcej, niż pożyczyłeś

8. Kieszonkowe- naucz Twoje dziecko cierpliwości, konsekwencji podejmowania decyzji, planowania i mechanizmów rządzących zarządzaniem pieniędzmi

- Wspólnie ustalcie wysokość i częstotliwość kieszonkowego
- Dotrzyj ustaleń- uzgodnionej regularności i wysokości. Bądź konsekwentny.
- Nie pożyczaj drobnych np. na parking!
- Planujcie budżet- wspólnie ustalajcie cele; zachęcaj dziecko do długoterminowego planowania
- Zapewnij swobodę gospodarowania własnymi pieniędzmi (w ramach wspólnie ustalonych zasad)- pozwala ponosić wszelkie konsekwencje zakupu i odczuć na własnej skórze jego konsekwencje
- Pozwól dziecku decydować samemu o przeznaczeniu kieszonkowego -> nauczysz je odpowiedzialności za własne decyzje (jeśli wyda pieniądze na konkretny cel, może zabraknąć na inny)
- Kiedy Twoje dziecko chce podwyższyć kwotę kieszonkowego- prawdziwie negocjujcie
- Nie płać za podstawowe obowiązki, dobre oceny czy zachowanie- zaburza wewnętrzną motywację. Wynagradzaj ponadstandardowe działania, za które i tak musisz płacić.
- Współfinansuj zakup celów- np. dziecko zbiera 50% kwoty, finansujesz drugą część.
- Zachęć do notowania wydatków i podsumowywania ich.

9. **Pożyczki rodzinne**- wytłumacz jak działa pożyczka- ustal zasady: termin płatności, ilość rat, kwota. Obliczcie ile to będzie kosztować; niech dziecko zrozumie czy mu się opłaca pożyczanie.

10. **Planowanie wakacji** (wspólne wyjście na basen/ obiad/ deser)- włącz dziecko do procesu, uświadom koszty, pozwól współdecydować, wyjaśniaj wybory.

11. **Auto**- wyjaśnij jakie są plusy i minusy korzystania z auta; uświadom koszty.

12. Last but not least- **zabawa**.

Wszelkie jej formy, czy to w sklep, bank, korzystanie z usług są świetną okazją do uświadamiania i oswajania z tematem pieniędzy.

Czy nadal uważasz, że brak Ci czasu, okazji lub pomysłów do porozmawiania z dzieckiem o pieniądzach?